

Ioan-Nicolae Săcrieru

**Aspecte controversate privind
lucrul judecat implicit**

**Implicația *fictivă* ca tensiune între garanțiile
dreptului la un proces echitabil**

Cuprins

Cuvânt-înainte	VII
Abrevieri.....	XIII
Introducere.....	XVII
Capitolul I. Lucrul judecat implicit: noțiune, justificare, controversă.....	1
Secțiunea 1. Întinderea autorității de lucru judecat.....	1
Secțiunea a 2-a. Dezlegările implicite	5
§1. Noțiune	5
§2. Condițiile lucrului judecat implicit	10
Secțiunea a 3-a. Implicația <i>fictivă</i> – aspectul controversat al lucrului judecat implicit.....	13
§1. Distincția dintre lucrul judecat implicit <i>real</i> și lucrul judecat implicit <i>fictiv</i>	13
§2. Aspectele controversate ale implicației <i>fictive</i> . Plan de abordare	18
Capitolul II. Concentrarea materiei litigioase și mecanismul decăderii de drept substanțial.....	27
Secțiunea 1. Concentrarea materiei litigioase în dreptul francez – jurisprudența <i>Cesareo</i>	29
§1. Concentrarea motivelor.....	29
§2. Concentrarea apărărilor.....	34
Secțiunea a 2-a. Concentrarea materiei litigioase în alte sisteme din dreptul comparat.....	37
Secțiunea a 3-a. Aprecieri critice asupra mecanismului concentrării materiei litigioase în dreptul francez	51
§1. Justificarea jurisprudenței <i>Cesareo</i>	52

§2. Critici privind jurisprudența <i>Cesareo</i>	54
Secțiunea a 4-a. Posibilitatea aplicării mecanismului concentrării materiei litigioase în dreptul român.....	61
Capitolul III. Principiul securității raporturilor juridice și implicația <i>fictivă</i>.....	67
Secțiunea 1. Repere privind securitatea raporturilor juridice din jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului	68
§1. Considerente teoretice.....	68
§2. Încălcarea securității juridice decurgând din contrazicerea unei hotărâri definitive de către o hotărâre ulterioară	71
§3. Idei directe privind recunoașterea implicației <i>fictive</i>	76
Secțiunea a 2-a. Repere privind securitatea raporturilor juridice din jurisprudența Curții de Justiție a Uniunii Europene	79
§1. Considerente generale.....	80
§2. Implicația <i>fictivă</i> în jurisprudența Curții de Justiție a Uniunii Europene	81
§3. Atenuări ale securității raporturilor juridice cu relevanță privind implicația <i>fictivă</i>	88
Capitolul IV. Recunoașterea implicației <i>fictive</i> în dreptul român.....	91
Secțiunea 1. Decăderea de drept substanțial: mecanism inadecvat în cazul implicației <i>fictive</i>	92
Secțiunea a 2-a. Securitatea raporturilor juridice: fundament al recunoașterii implicației <i>fictive</i>	97
Concluzii	109
Bibliografie.....	111

Cuvânt-înainte

Autoritatea de lucru judecat este un efect definitiv al hotărârilor judecătorești pronunțate în materie contencioasă, fiind, ca atare, o instituție juridică asupra căreia există deja contribuții științifice semnificative ale unor renumiți doctrinari.

Amintim bunăoară că, potrivit principalei lucrări de referință în materie și care a pregătit din punct de vedere conceptual reglementarea noului Cod de procedură civilă, fundamentul autorității lucrului judecat este imperativul social de a nu admite reînnoirea la infinit a litigiilor, chiar dacă cel inițial a fost rău angajat sau rău condus, fiind, așadar, vorba despre imutabilitatea actului jurisdicțional, ca trăsătură esențială a acestuia din urmă¹.

Cu toate că autoritatea de lucru judecat a fost examinată în numeroase cursuri și monografiile de drept procesual civil, prezenta lucrare constituie o binevenită și vie dovadă că în domeniul autorității de lucru judecat sunt în continuare posibile și necesare contribuții științifice însemnate, având ca obiect tratarea unor teme fundamentale care prezintă un cert interes deopotrivă științific și practic.

Intitulată în mod incitant „Aspecte controversate privind lucrul judecat implicit. Implicația fictivă ca tensiune între garanțiile dreptului la un proces echitabil”, lucrarea domnului Ioan-Nicolae Săcrieru tratează chestiunea lucrului judecat implicit, definită ca „o chestiune care, deși nu a fost rezolvată expres de către instanță – în sensul în care o dezlegare purtând asupra respectivei chestiuni nu poate fi identificată nici la nivelul

---

¹ A se vedea, în mod amplu, *A. Nicolae, Relativitatea și opozabilitatea efectelor hotărârii judecătorești*, Ed. Universul Juridic, București, 2008, pp. 58-63, precum și *passim*.

Henri Motulsky, Henri Vizioz, Jacques Héron, Cécile Chainais sau, în dreptul românesc, *Adina Nicolae* ori *Traian Briciu*.

Domnul Ioan-Nicolae Săcrieru, fost student (la ciclul de licență și la master) al autorului rândurilor de față, actualmente auditor de justiție și colaborator extern al Facultății de Drept a Universității București, deține premisele unui autor promițător – mă refer atât la cultura generală, cât și la cea juridică, grefate pe o curiozitate și o acribie reflectate pe deplin în lucrare, cât și, în viitorul apropiat, pe experiența practică a viitorului magistrat.

Aceste premise se reflectă în mod promițător în prezenta lucrare, pe care o recomand cu căldură tuturor celor interesați, fie că sunt teoreticieni, practicieni ori îmbină aceste calități, cum este frecvent cazul în domeniul dreptului procesual civil.

București, februarie 2026

Dr. Liviu Gheorghe Zidaru

Conferențiar universitar, Facultatea de Drept a Universității din București
Judecător la Înalta Curte de Casație și Justiție, Secția I civilă

Introducere¹

În teoria procedurii civile, autoritatea de lucru judecat reprezintă, indubitabil, un concept fundamental și complex, a cărui importanță rezidă, în definitiv, în faptul că asigură durabilitatea în timp a respectului față de dezlegările judecătorești definitive. Dacă prin intermediul efectului negativ al autorității de lucru judecat este garantată imutabilitatea dezlegării cuprinse în dispozitivul unei hotărâri judecătorești definitive, prin împiedicarea pronunțării unei noi hotărâri cu privire la aceleași părți, același obiect și aceeași cauză, prin recunoașterea efectului pozitiv este asigurată imutabilitatea dezlegărilor cuprinse în considerentele unei hotărâri definitive, acest din urmă efect prevenind, astfel, contradicțiile dintre hotărârile judecătorești. Importanța teoretică deosebită a conceptului are în mod evident o miză echivalentă la nivel practic: grație autorității de lucru judecat, raporturile juridice sunt clarificate pentru totdeauna, astfel că litigiile nu se eternizează, ceea ce, pentru părțile implicate în procesul tranșat definitiv, înseamnă procurarea unei stări de siguranță decurgând din cunoașterea existenței și a întinderii drepturilor, respectiv a obligațiilor lor.

În mod distinct de analiza importanței autorității de lucru judecat, în doctrina de drept procesual civil din țara noastră, precum și din alte țări caracterizate prin sisteme de drept de tip continental, este tratată problema fundamentului lucrului judecat. Cu privire la acest aspect, se subliniază că rațiunea recunoașterii acestui efect esențial al hotărârii judecătorești este existența unei soluționări efective, reale a chestiunilor litigioase. O astfel

---

¹ Prezenta lucrare reprezintă varianta revizuită și adăugită a lucrării de disertație susținute, sub coordonarea domnului conf.univ.dr., jud. Gheorghe-Liviu Zidaru, în cadrul programului de master „Carieră judiciară”, de la Facultatea de Drept a Universității din București.

de soluționare există atunci când aceste chestiuni au fost invocate de părți, fiind introduse, prin urmare, în proces, și au fost supuse ulterior dezbaterii contradictorii a acestora. Sintetizând, ideea fundamentală este că nu poate fi concepută autoritatea de lucru judecat în lipsa asigurării depline a disponibilității, a dreptului la apărare și a contradictorialității, de vreme ce – în lipsa garantării acestor principii fundamentale ale procesului civil – nu poate fi acceptat că a avut loc într-adevăr o „judecată” și, prin urmare, nu poate exista nici „lucru judecat”.

Această consecință tranșantă conduce la configurarea problematicii *lucrului judecat implicit*, definit, într-o manieră simplificatoare, drept o chestiune care, deși nu a fost rezolvată expres de către instanță – în sensul în care o dezlegare purtând asupra respectivei chestiuni nu poate fi identificată nici la nivelul dispozitivului, nici al considerentelor hotărârii –, trebuie considerată ca fiind soluționată în mod tacit, dar necesar. Atât doctrina, cât și jurisprudența admit existența, de principiu, a dezlegărilor judecătorești implicite, recunoașterea autorității de lucru judecat în cazul acestor dezlegări fiind motivată atât ca o necesitate logică, cât și strict juridic. Astfel, se susține că, atât timp cât dezlegarea unei chestiuni reprezintă premisa necesară a dezlegării finale pronunțate cu privire la un litigiu și, totodată, se poate deduce că respectiva chestiune a făcut obiectul verificării jurisdicționale, atunci respectiva dezlegare implicită va fi opusă cu putere de lucru judecat într-un litigiu ulterior.

De aceea, în realitate, doar anumite situații de lucru judecat implicit sunt într-adevăr controversate. Aceste situații se subsumează noțiunii de „lucru judecat implicit *fictiv*”, noțiune care aparține marelui procedurist francez Henri Motulsky. Contestarea existenței autorității de lucru judecat în aceste ipoteze particulare este fundamentată pe un argument simplu, dar energic: implicația *fictivă* reprezintă, în esență, o chestiune care nu a fost judecată în mod efectiv, deci lipsește însuși fundamentul autorității de lucru judecat. De aceea, a recunoaște existența autorității de lucru judecat cu privire la o astfel de chestiune echivalează cu privarea părții de dreptul de a deduce judecății o pretenție civilă, adică de dreptul de acces la instanță. Forța extraordinară a acestui argument poate fi contrabalansată

doar de exigențele unui alt principiu fundamental, respectiv securitatea raporturilor juridice, care impune, printre altele, ca o hotărâre judecătorească definitivă să nu mai fie contrazisă decât în circumstanțe excepționale. Finalitatea acestui principiu este, în definitiv, protejarea unor drepturi deja câștigate printr-o dezlegare judecătorească definitivă. Teza pe care intenționăm s-o argumentăm este că, în vederea asigurării acestei finalități a principiului securității raporturilor juridice, este necesar ca, în anumite situații în care este incident lucrul judecat implicit *fictiv*, să se admită un efect de împiedicare a judecării într-un proces ulterior a unor chestiuni litigioase care, deși nu au fost efectiv judecate într-un proces soluționat definitiv anterior, ar fi trebuit să fie judecate în respectivul proces pentru a se asigura o soluționare unitară și coerentă a litigiului dintre părți.

Se poate observa că problematica lucrului judecat implicit fictiv articulează o tensiune între accesul la justiție și securitatea raporturilor juridice. Rezolvarea conflictului necesită examinarea atentă a situațiilor concrete în care acest conflict se manifestă, în vederea argumentării unei opțiuni echitabile pentru una sau alta dintre aceste garanții fundamentale ale unui proces echitabil.